

A szociáldemokrata-párt tárgyalásai a miniszterelnökökkel.

— A Délmagyarország budapesti munkatársától. —

Országszerte keltette annak idején a legnagyobb feltűnést az a békeajánlat, amellyel Vanczák János, a szociáldemokrata hivatalos orgánumánál, a *Népszavandí* szerkesztői működését megkezdte. A munkásság merev és addig teljesen elzárkózó magatartásának feladását az első lépésnek tekintették ahhoz, hogy a nemzeti ujjaépítés munkájából ez a hatalmas produktív társadalmi osztály is ki akarja venni részét. A fordulatot örömmel, mondhatni, megkönnyebbüléssel fogadták mindenütt és sajtójából, valamint vezető politikusaiknak nyilatkozataiból következőleg, érdeme szerint ítélte meg a nemzetgyűlés két nagy, egymással mindjobban szembekerülő pártja, a Keresztény Nemzeti Egyesülés és a Kisgazdapárt is. Vanczák ajánlatának elhangzása után tudvalevőleg tárgyalások indultak meg a pártok vezetőivel, majd maga *Simonyi-Semadam* Sándor miniszterelnök is tárgyalt a szociáldemokrata-párt megbízottjaival. A közvélemény eddig csak nagyon hézagosan volt informálva arról, hogy mi vezette a szociáldemokrata-pártot ez ajánlat megtételénél, arról hosszabb ideje nem jelent meg hírlapi közlemény, hogy mi lett e tárgyalások sorsa. Érthető továbbá az érdeklődés, amelyet a polgárság a munkásságnak a legújabb eseményekkel szemben való magatartását illetőleg tanúsít és eldöntetlen végül a nyilvánosság előtt, hogy résztvesz-e a szociáldemokrata-párt a tiszántuli választásokban. Mindezekre vonatkozólag kérdéssel fordultunk Vanczák Jánoshoz, aki a következőkben volt szíves a *Délmagyarország* tudósítóját informálni:

— Azért indítottuk meg az ismeretes tárgyalásokat, mert úgy láttuk a helyzetet, hogy a szociáldemokrata-párt magatartását egyrészt félreértik, másrészt a kommunizmus által teremtetett helyzetből kifolyólag erőszakosan is félremagyarázzák. Mi a helyzetet úgy látjuk, hogy az országot ki kell emelni a háború és a forradalom következtében előállott gazdasági letöröttségéből, hogy ezt a szervezett munkásság nélkül megtenni nem lehet és ezért szükséges volt, hogy álláspontunkat az ország mai intéző köreivel tisztázzuk. Állásfoglalásunk nem jelenti a szociáldemokrácia alapelveitől való eltérést, nem jelenti a munkásság megadását, hanem csupán annyit, hogy a magyar szociáldemokrata-párt, miként a nyugati államok szociáldemokrata-pártjai, bele akar kapcsolódni az ország realis életébe.

— Állásfoglalásunk nyomán az uralmon levő politikai pártok keresték a velünk való összeköttetést, találkoztunk is velük, elmondottuk nekik kívánságainkat, melyek alapján lehetőknek véljük, hogy a szervezett magyar munkásság bekapcsolódjék az ország ujjaépítésének munkájába. E kívánságaink között első helyen a politikai üldözések megszüntetését, az egyesülési és gyülekezési jog szabadságát, a sajtószabadságot állítottuk be, amikre nézve látszólag megértéssel és jóindulattal találkoztunk, tekintettel azonban a bel- és külpolitikai helyzet rendkívül zűlált-ságára, a szánálást illetőleg sok reményt nem táplálhatunk. A kölcsönös megbeszélések tovább tartanak, konkrét eredményre azonban eddig kilátás nincs.

— A tiszántuli választásokban nem veszünk részt, mert felfogásunk az, hogy a magyarországi szociáldemokrata-pártnak csak úgy szabad bekapcsolódnia a politikai életbe, ha a nép szabad akaratának megnyilvánulása az általános választások során válik lehetővé.

— A jelenlegi politikai helyzetről az a felfogásunk, hogy a mai nemzetgyűléssel az

országot talpraállítani nem lehet, mert hiányzik a nemzetgyűlésből azok az erők, amelyek nélkül sem bel-, sem külpolitikailag, sem gazdaságilag nem lehet az ország jövőjét megalapozni. Ezen erők alatt az ipart, a kereskedelmet, a pénzügyt és a munkásságot kell érteni. Nincs reményünk arra, hogy ezen erők érvényesülése nélkül a külföld velünk komolyan szóba álljon, sem arra, hogy itthon az alkotó munka megindulhasson.

Botrány a budapesti Operaházban.

A Szózat írja: Hétfőn este sajnálatraméltó botrány színhelye volt az Operaház. A „Walkür“t-öt adták; a főszerepben *Buridnall* és *Rózsa* Lajossal. Az első felvonás minden incidens nélkül mult el, de a másodikban midőn Rózsa egyedül maradt a színpadon, a karzatról és a földszintről élénk abcugolás hangzott, amire az előadás félbeszakadt és Rózsa Lajos tévőázva kiment a színpadról. Erre a nézőteret megtöltő közönség nagyrésze feltűnően lelkes tüntetésbe kezdett Rózsa mellett, aki ennek hallatára visszatért a színpadra. Ahelyett, hogy folytatta volna szerepét, a sugólyuk mellől a közönséghez beszélni kezdett. Amennyire a zűrzavarban érteni lehetett szavait, azt hangoztatta, hogy akkor bezzeg jó volt mindenkinek, amikor a háborús jótékonyaság céljaira potyára több mint száz ezerszer énekelt. Most pedig, mikor úgyis távozni készül, megabcugolják. Saját szavai még jobban felizgatták és beszéde végén földhöz vágta kardját és sisakját, sarkon fordult és faképnél hagyta a közönséget. A függöny eközben a zenekart vezető Ábrányi igazgató rendeletére legördült, mire aztán Ábrányi a színpadról kijelentette, hogy az előadást nem folytatják, mert Rózsa nem hajlandó tovább énekelni szerepét. Végül sajnálkozását fejezte ki, hogy a politikai küzdelmeket átviszik az Operaházba is.

Ugyanerről a dologról Az *Ujság* még a következőket írja:

A tüntetés alatt a földszinten ülő inspekciós rendőrlisztviselő, dr. Bauer Ernő nyomban a tüntetők kiszorítása iránt tesz intézkedést és több rendőrral sikerül a zajongó ifjakat kituszkolni a nézőtérrel. Mikor a nézőtérben a zaj kissé elült, Ábrányi Emil igazgató felállt s a következőket mondotta: Remélem, kidobták már a csirkefogókat, akik megzavarták az előadást és Rózsa Lajos barátomat inzultálni merték. Rózsa Lajost Bauer rendőrkapitány rendőrök fedezete alatt lakására kísérte.

A *Nap* jelenti: A *Nap* munkatársa ma délelőtt felkereste *Mattyasovszky* György főkapitányt a tegnapi operaházi tüntetés dolgában. A főkapitány a következőket mondotta:

— Sajnos, hivatalos ügyben el kell sietnem és így nem várhatom be Bónis főkapitány-helyettes urat, akihez az ilyen ügyek közvetlenül tartoznak és aki ebben az ügyben a legerélyesebb intézkedéseket tette folyamatba. Ő fogja majd nekem referálni a dolgokat és ezért most bővebben nem nyilatkozhatom róla. A Rózsa-ügyben valóban sajnálom, hogy Rózsa ur, aki — mint a lapok híradásából látom — előre tudott az ellene készülő tüntetésről, idejekorán nem jelezte nekem a dolgot, hogy a preventív intézkedéseket megtehessem. Nem kellett volna a szerencsétlen Beregi-esetnek megismétlődnie.

A felsővárosi 200 éves minorita - templomról.

Írta: Csányi E. Medárd.

A város újságolvasó közönsége meglepődve olvasta bizonyára a *Délmagyarország* husvéti számában a rövid tudósítást, hogy a jubiláló kétszáz esztendő felsővárosi templom tulajdonképpen nem is kétszáz éves. A közönség informálására, legyen szabad e tárgyhöz néhány szóval hozzászólanom.

A templom jubileuma — megfelelő okmányok bizonyítéka mellett — *tényleg jogosult*. Talán nem volt alkalma Reizner történész urnak a rendház levéltárába betekinteni, különben meggyőződhetett volna ő is arról, hogy e kérdésben nem volt elég körültekintő s nem lett egészen szavahihező történetíró.

Meg kell jegyezmem, — tévedés azt hinni — hogy a felsővárosi templom *mai* formájában, kétszáz éves. Dehogy! 1720. táján kicsi kápolna állt a helyén. Ahogy a levéltári ősrégi protocolum mondja 12 láb hosszú, öt láb széles és tíz láb magas volt (.... „longitudinis duodecim, latitudinis quinque, altitudinis decem pedum erat.“ E kápolna lett a mostani templom — mely a mai formájában nem befejezett egész — ősfala, alapja, fundamentuma, melynek a mostani templom csak folytatása, kinagyobbodása.

A szentgyörgyteri lebontott templom és a mostani minorita-templom mindig két külön alany volt. Egymástól teljesen független, külön adminisztratív erővel, külön lelkészekkel, külön joghatósággal.

A minoritákra csak 1742-ben bízta reá Mária Terézia királynő a szentgyörgyteri templom plebániális jogait, annak vezetését s így lettek a minorita atyák a felsővárosiak pasztorációját végző lelkészei, így lett a rend egy-egy időről-időre megbízott tagja a szentgyörgyi paróchia plebános-helynöke.

A XVI. század elején voltak már Szegeden minoriták. Az itt elhalt atyák halotti névsorában szerepel egy Magni Antal nevű szerzetes, ki 1527-ben halt meg. Később 1554-ben egy György nevű atyáról emlékezik meg az írás, majd Vajda Achileus atyáról, ki 1705-ben halt meg a szegedi konventben.

Ha volt konvent, ha volt rendház, volt valamiféle kápolnácska is bizonyosan a rend szankcionált törvényei értelmében. Erről azonban nincs hiteles okmányunk.

A fent említett *nagyobbacska* kápolna — mely később a *mostani* templom szentélye lett — írásos emlékekben csak 1719-ben szerepel.

A törökök elől Belgrádból Szegedre menekült minoriták építették a magukkal hozott pénzösszegekből és az itteni hívek adakozásából. (.... „Post devastatum Conventum nostrum Belgradensem per Turcam translata est ex inde Summa Rf. 2000 ex consensu Definitorii resoluta est V. Residentia Szegediensi....“)

A kápolna kis harangjának felírásáról is említés tétetik az egyik helyen a következő szavakkal: „... Campana secunda (i. e. parva) cum hac incisione: „Immaculatae Conceptae et Seraphico Patri Francisco dicata...“ — vagyis — „... a másik, t. i. a kisebbik harang felírása a következő: „A szeplőtelen Szűzanyának és szent Ferenc Atyának ajánlva...“)

Szent Ferenc volt ugyanis a minorita-rend alapítója.

Helytelen tehát a jubilális kétszáz évet kétségbe vonni.

Aki azt állítja, hogy a *mostani* felsővárosi templom — jelenlegi formájában — kétszáz éves, ... téved. Aki viszont azt mondja, hogy az ősrégi templomnak már nyoma sincs, ... nem mond igazat.

Beszélnék a kövek, beszélnék a pergamentre irt poros írárok, beszél az unokák hagyománya s bizonyít a csendes kriptá, melyben a kétszáz esztendő halottak pihennek!

Cigaretta főltők! Cigarettafüveket, vattás 2-es és 3-as a legolcsóbb árak mellett vásárolhatók a **Médi Specialité** szivarkahüvely főraktárában, Szeged, Jókai-utca 11. Telefon 15—20. Viszontelárusítóknak is legolcsóbb bevásárlási forrás.